

Raadsvoorstel

Onderwerp: ondersteuning Enexis middels hybride converteerbare lening	portefeuillehouder: Marcel Roelofs datum vergadering: 6 juli 2020 zaaknummer: 08899100
--	--

Samenvatting

Op 15 april ontvingen alle aandeelhouders van Enexis Holding N.V. (hierna: Enexis) een verzoek om Enexis te steunen bij de uitvoering van haar publieke taak in het kader van de energietransitie en het Klimaatakkoord.

Het Klimaatakkoord wordt momenteel omgezet naar concrete plannen in de Regionale Energie Strategieën. Omdat het investeringsniveau van Enexis sterker groeit, is versterking van het eigen vermogen (EV) noodzakelijk. Zonder versterking van het EV is het alternatief: minder investeren, en/of een lagere kredietwaardigheid. Dat laatste heeft o.a. tot gevolg dat het duurder wordt om te lenen. Deze kosten worden weer doorberekend aan de klanten. De gevraagde wijze van financiering draagt bij aan de sociale duurzaamheid; elektriciteit die voor iedereen beschikbaar en betaalbaar blijft.

Enexis vraagt aan de aandeelhouders een bijdrage in de vorm van een flexibel instrument: een converteerbare hybride lening van de aandeelhouders aan Enexis ter grootte van € 500 miljoen. Dit wil zeggen dat Enexis de mogelijkheid heeft om - onder voorwaarden- de lening niet af te lossen maar in de plaats daarvan aandelen te geven aan de leningverstrekkers.

De gevraagde lening is bij voorkeur naar rato van het aandelenbezit. De gemeente Beesel bezit 180.900 aandelen.

Concreet verzoekt Enexis de gemeente Beesel om een lening beschikbaar te stellen ad.

€ 604.280. Additioneel verzoekt Enexis ons om aan te geven of wij als aandeelhouder voor een groter deel wil instappen in het geval niet iedere aandeelhouder mee doet.

Dit verzoek past binnen het thema Energie (onderdeel elektriciteit) van het gemeentelijke actieplan Duurzaamheidsvisie Beesel 2019-2022. Echter, het verstrekken van een lening betekent niet dat we ook mee kunnen bepalen dat er in het geval daar behoefte is, wij de aansluitgarantie krijgen voor initiatieven. Beesel heeft in de duurzaamheidsvisie en KODE Beesel een duidelijke lokale ambitie neergelegd voor wat betreft opwekking elektriciteit. De aansluitcapaciteit in onze gemeente en onze buurgemeenten is niet toereikend om onze beoogde initiatieven/projecten aan te sluiten. De gemeente Beesel is dus afhankelijk van Enexis om de eigen energieambities te behalen. Ons standpunt is dat aandeelhouders die inzetten met deze lening, ook zeggenschap moeten krijgen over tempo, aansluitcapaciteit en investeringsprogramma in de regio. Ons voorstel is dat de portefeuillehouder Enexis een brief stuurt met deze inhoud. We realiseren ons dat de gemeente Beesel hier geen doorslaggevende invloed op heeft, maar we willen wel dit signaal afgeven.

Wettelijk gezien kunnen decentrale overheden enkel financieringssteun verlenen indien het project dat wordt gefinancierd bijdraagt aan de publieke taak van de gemeente.

Op grond van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) dient de Raad Enexis aan te wijzen als een instelling die het publiek belang behartigt.

In de nota Treasury is vastgelegd dat we een terughoudend beleid (nee, tenzij..) voeren voor wat betreft het verstrekken van leningen, borgstellingen en garanties. Immers, het optreden als bankier is geen primaire taak van de gemeente.

We zijn verplicht om geld dat we niet gebruiken voor maatschappelijke doelen te "parkeren" bij het Rijk. We mogen niet beleggen. Momenteel hebben we ca € 3 mln. op onze schatkistrekening en ontvangen we hiervoor geen rentevergoeding. Dit is meer dan voldoende om het verzoek te honoreren. We weten niet wat de rentevergoeding wordt. Een keuze voor het tweede instapmoment ligt hierdoor meer voor de hand.

Voorstel

1. We vragen de Raad om Enexis aan te wijzen als instelling die het Publiek belang behartigt.
2. We stellen voor om in principe te kiezen voor het tweede instapmoment (november 2020)
3. We stellen de Raad voor om bij te dragen aan de lening naar rato van het aandelenbezit, nl. € 604.280.
4. We stellen de Raad voor om niet meer kapitaal beschikbaar te stellen dan naar rato van het

aandelenbezit.

5. We vragen de Raad om het College te mandateren voor verdere afhandeling van dit verzoek
6. Portefeuillehouder duurzaamheid stuurt ene brief naar Enexis waarin gevraagd wordt om inspraak / zeggenschap over tempo en aansluitcapaciteit in de gemeente.

1. Aanleiding

Op 15 april ontvingen alle aandeelhouders van Enexis Holding N.V. (hierna: Enexis) een verzoek om Enexis te steunen bij de uitvoering van haar publieke taak in het kader van de energietransitie en het Klimaatakkoord.

Dit verzoek treft u aan in Bijlage 1.

2. Doelstelling

- Het (mee / voor) - financieren van de groei van Enexis die noodzakelijk is voor de uitvoering van het Klimaatakkoord.
- Deze wijze van financiering draagt bij aan de sociale duurzaamheid; elektriciteit die voor iedereen beschikbaar en betaalbaar blijft.

3. Uitgangssituatie

Enexis vraagt aan de aandeelhouders een bijdrage in de vorm van een flexibel instrument: een converteerbare hybride lening van de aandeelhouders aan Enexis ter grootte van € 500 miljoen. Dit bij voorkeur naar rato van het aandelenbezit. De gemeente Beesel bezit 180.900 aandelen. Concreet verzoekt Enexis de gemeente Beesel om een lening beschikbaar te stellen ad. € 604.280.

Additioneel verzoekt Enexis ons om aan te geven of wij als aandeelhouder voor een groter deel wil instappen in het geval niet iedere aandeelhouder mee doet.

Enexis heeft graag zo snel mogelijk zicht op de mate waarin de aandeelhouders in (willen) gaan op bovenstaand verzoek. Het verzoek is dan ook om uiterlijk op 15 juli 2020 geïnformeerd te worden over het collegevoornemen op het verzoek. Hiervoor is een format opgesteld (bijlage C).

Indien het mogelijk is de besluitvorming af te ronden vóór 15 juli 2020 dan stelt Enexis het zeer op prijs als de lening op 29 juli 2020 afgesloten kan worden.

Mocht dat niet haalbaar blijken dan is een tweede instapmoment op 30 november 2020 voorzien.

Hiervoor kunnen we ons uiterlijk op 16 november 2020 aanmelden

4. Rol gemeente

De gemeente heeft een faciliterende rol.

5. Toelichting

Achtergrond

De energietransitie heeft grote impact op netwerkbeheerders en dus ook op Enexis. Dit komt bijvoorbeeld door de aanleg van wind- en zonneparken, maar ook door het veranderde gedrag van klanten die bijvoorbeeld zelf energie opwekken en hun elektrische auto laden.

Enexis investeert in voorzieningen die het net geschikt maken voor deze veranderende energiestromen. De extra investeringen mag Enexis met enkele jaren vertraging, over ene periode van 40 jaar, doorberekenen. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) bepaalt de tarieven die Enexis in rekening mag brengen aan haar klanten. Het gaat daarbij om tarieven voor aansluitingen op het netwerk, het transport van energie en een vergoeding voor de energiemeters.

Enexis verwacht in de periode tot 2030 € 1,9 miljard aan additionele investeringen in het kader van de energietransitie om de netten voor te bereiden op de toenemende vraag naar elektriciteit en meer decentrale opwek van elektriciteit. Deze kosten moeten wel voorgefinancierd worden.

Om de benodigde investeringen te kunnen financieren, moet Enexis geld lenen op de kapitaalmarkt. Kredietbeoordelaars zoals S&P en Moody's beschouwen Enexis als een zeer betrouwbare partij en geven het daarom een goede rating. Hoe hoger de verhouding van eigen vermogen ten opzichte van schuld, hoe beter het risicoprofiel dat Enexis krijgt toegekend door kredietbeoordelaars.

De gevraagde aandeelhouderslening is zo vormgegeven dat Enexis meer kan lenen op de kapitaalmarkt, zonder dat haar risicoprofiel wordt aangetast en daardoor meer rente moet gaan betalen over de leningen die ze afsluit.

Door het verstrekken van de lening stellen de aandeelhouders Enexis in staat te om:

- de energietransitie te ondersteunen door in haar energienetwerk te kunnen investeren en
- voorkomen we dat Enexis hogere kosten moet doorberekenen aan haar klanten, waardoor zij duurder uit zijn.

Enexis vraagt aan haar aandeelhouders financiering van € 0,5 miljard middels een converteerbare hybride lening. Inmiddels hebben de provinciale aandeelhouders aangegeven bereid te zijn om leningen "naar rato" te verstrekken. Het gaat daarbij om € 154 mln. van Brabant, € 98 mln. van Overijssel, ruim € 80 mln. van Limburg, € 33 mln. van Groningen en bijna € 12 mln. van Drenthe

Voor meer achtergrondinformatie verwijzen we naar Bijlage A.

Publiek Belang

Wettelijk gezien kunnen decentrale overheden enkel financieringssteun verlenen indien het project dat wordt gefinancierd bijdraagt aan de publieke taak van de gemeente. Op grond van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) dient de Raad Enexis aan te wijzen als een instelling die het publiek belang behartigt. Bij wet mag Enexis enkel publieke aandeelhouders hebben.

Publiek belang : Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis kunnen beschikken over stroom en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.

Interne Regelgeving

Op basis van onze eigen interne regels (het Treasurystatuut en de uitwerking hiervan in de nota Treasury) is het een bevoegdheid van de Raad om een besluit te nemen over dit verzoek. Het College geeft een advies.

In punt 7 van de nota treasury is vastgelegd dat we een terughoudend beleid (nee, tenzij..) voeren voor wat betreft het verstrekken van leningen, borgstellingen en garanties. Immers, het optreden als bankier is geen primaire taak van de gemeente.

We zijn verplicht om geld dat we niet gebruiken voor maatschappelijke doelen te "parkeren" bij het Rijk. Momenteel hebben we ca € 3 mln. op onze schatkistrekening en we ontvangen momenteel geen rentevergoeding over dit bedrag. Dit is meer dan voldoende om het verzoek te honoreren. Omdat we niet weten wat de renteontwikkeling is, ligt een keuze voor het tweede instapmoment meer voor de hand

- a. **Financieel**
Een lening is een vorm van financiering, die op de balans thuishoort. Stortingen hoeven dus niet in de exploitatie geraamd te worden.

Het geld wordt verstrekt in de vorm van een hybride converteerbare aandeelhouderslening. Dit wil zeggen dat Enexis de mogelijkheid heeft om -onder voorwaarden- de lening niet af te lossen maar in de plaats daarvan aandelen te geven aan de leningverstrekkers. Hierdoor zien kredietbeoordelaars deze lening als een schuld met karakteristieken van eigen vermogen. Dit is van belang voor Enexis omdat de verhouding Eigen vermogen / Vreemd vermogen mede de zogenaamde credit-rating bepaalt. (N.B. Hoe beter de credit-rating, hoe lager de rente is die Enexis betaalt voor haar leningen.)

Na de eerste renteherziening (na 10 jaar) verliest de lening het karakter van deels eigen vermogen en wordt bij Enexis volledig gezien als vreemd vermogen. Daarmee verliest de lening voor Enexis het aantrekkelijke karakter waardoor op dat moment terugbetaling voor de hand ligt. Hierbij komt ook dat de investeringen die nu gedaan worden, dan in de tarieven voor de klanten zijn verwerkt.

De condities in de lening-overeenkomst voor de converteerbare hybride aandeelhouderslening treft u aan in bijlage B1.

In bijlage B2 treft u een vereenvoudigde uitleg aan.

De rente wordt vastgesteld door een onafhankelijke partij (Deloitte Financial Advisory) in juli en in november kort voor de twee instapmomenten. Elke tranche krijgt een andere rente. We weten dan ook niet wat deze rentevergoeding wordt.

We verwachten op de lening aan Enexis een beter rendement te ontvangen dan via het zogenaamde schatkistbankieren bij het Rijk. We moeten geld dat we niet gebruiken voor maatschappelijke doelen "parkeren" bij het Rijk. We mogen deze gelden niet beleggen. Momenteel hebben we ca € 3 mln. op onze schatkistrekening en ontvangen we geen rentevergoeding over deze gelden. Dit is meer dan voldoende om het verzoek te honoreren. Als wij tussentijds het geld zelf nodig hebben, dan bestaat de mogelijkheid om de lening of de aandelen Enexis te verkopen aan andere aandeelhouders.

In de presentatie (bijlage A) is een indicatieve rente aangegeven per 4 maart toen covid-19 de financiële markten nog beperkt beïnvloedde. Deze rente was 2.0%. De rente zal marktconform zijn en is nooit negatief (zie leningdocumentatie, de definitie "Interest Rate").

*) Een achtergestelde lening is een lening waarbij de verstrekker van het krediet, degene die de lening uit geeft, in het geval van faillissement van het bedrijf wordt achtergesteld op andere de meeste andere schuldeisers.

b. Juridisch

Wet financiering decentrale overheden (Fido)

Naar aanleiding van een verzoek tot financiering, kan een gemeente in overweging nemen om de marktpartij te steunen. De eerste afweging die we daarbij moeten maken is of dit toegestaan is.

Artikel 2 van de Wet Fido luidt namelijk als volgt: "Openbare lichamen kunnen uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak financieringen aangaan, middelen uitzetten of garanties verlenen. Voor het overige houden zij hun liquide middelen in 's Rijks schatkist aan."

Wettelijk gezien kunnen decentrale overheden dus enkel financieringssteun verlenen indien het project dat wordt gefinancierd bijdraagt aan de publieke taak van de gemeente; gemeentelijk geld kan maar één keer worden uitgegeven, waardoor er zorgvuldig met de beschikbare middelen dient te worden omgegaan.

Wat dan onder publieke taak/belang wordt verstaan is niet gedefinieerd, maar kan in brede termen worden omschreven als de taken en verantwoordelijkheden die een gemeente uitvoert/draagt ten behoeve van haar gemeenschap, waarbij een gemeente een redelijke vrijheid heeft om zelf te bepalen wat onder deze publieke taak wordt verstaan. De kwalificatie van publiek belang moet via besluitvorming in de Raad te worden geformaliseerd.

Treasurystatuut / nota treasury

Zowel in het treasurystatuut als in de nota treasury is als voorwaarde voor het verstrekken van leningen, borgstellingen en garanties opgenomen dat deze alleen worden verstrekt aan een door de Raad goedgekeurde rechtspartij die het publiek belang behartigt.

In punt 7 van de nota treasury is vastgelegd dat we een terughoudend beleid (nee, tenzij..) voeren voor wat betreft het verstrekken van leningen, borgstellingen en garanties. Immers, het optreden als bankier is geen primaire taak van de gemeente.

Staatssteun

De lening komt op marktconforme basis tot stand. Er is derhalve geen sprake van staatssteun.

c. Risico's

De kans op faillissement van Enexis (en daarmee het niet terug kunnen betalen van de lening) is nagenoeg nihil. Enexis vervult een publieke taak en heeft alleen publieke aandeelhouders.

Kredietbeoordelaars zoals S&P en Moody's beschouwen Enexis als een zeer betrouwbare partij en geven het daarom een goede rating.

De provinciale aandeelhouders hebben aan Zanders Financial Services B.V. opdracht gegeven om het financieringsverzoek te begeleiden.

Ten behoeve van de gemeentelijke aandeelhouders is een zogenaamde "Letter of Comfort" opgesteld. Deze treft u als bijlage aan.

Onder punt 4. Afronding staat:

Naar onze mening is het gevoerde financieringstraject zorgvuldig, transparant en prudent ingestoken. Het is door de Opdrachtgevers en Enexis nadrukkelijk uitgesproken de belangen van alle aandeelhouders van Enexis te behartigen. Daar waar mogelijk zijn de risico's welke inherent zijn aan een converteerbare hybride aandeelhouderslening geïnventariseerd en afgestemd, rekening houdend met marktconforme en door rating agencies voorgeschreven bepalingen. Daarnaast is gestreefd naar transparantie bij het bepalen van een marktconforme rente.

6. Visie Blij in Beesel

Niet van toepassing

7. Toegankelijkheid

Niet van toepassing

8. Duurzaamheid

In landelijk, Europees en mondiaal verband zijn afspraken gemaakt om onder andere de energievoorziening te verduurzamen. Voor de plannen en projecten tot 2030 is daarvoor in Nederland het Klimaatakkoord opgesteld. Net als VNG, IPO en vele maatschappelijke organisaties heeft ook Enexis zich achter dit Klimaatakkoord geschaard. Het Klimaatakkoord wordt momenteel omgezet naar concrete plannen in de Regionale Energie Strategieën. De uitvoering van het Klimaatakkoord betekent een grote verandering. Met duurzame energiebronnen en duurzaam energiegebruik bouwen consumenten, bedrijven en overheden samen aan het nieuwe energiesysteem van de toekomst. In een groot deel van Nederland faciliteert Enexis dat systeem en is daarmee randvoorwaardelijk voor de realisatie van de RES-en. Dat is onderdeel van onze wettelijke taak om de distributie van energie in goede banen te leiden.

Dit verzoekt past binnen het thema Energie (onderdeel elektriciteit) van het gemeentelijke actieplan Duurzaamheidsvisie Beesel 2019-2022.

Echter, het verstrekken van een lening betekent niet dat we ook mee kunnen bepalen dat er in het geval daar behoefte is, wij de aansluitgarantie krijgen voor initiatieven.

Beesel heeft in de duurzaamheidsvisie en KODE Beesel een duidelijke lokale ambitie neergelegd voor wat betreft opwekking elektriciteit. De aansluitcapaciteit in onze gemeente en onze buurgemeenten is niet toereikend om onze beoogde initiatieven/projecten aan te sluiten. De gemeente Beesel is dus afhankelijk van Enexis om de eigen energieambities te behalen. Ons standpunt is dat aandeelhouders die inzetten met deze lening, ook zeggenschap moeten krijgen over tempo, aansluitcapaciteit en investeringsprogramma in de regio.

Ons voorstel is dat de portefeuillehouder Enexis een brief stuurt met deze inhoud. We realiseren ons dat de gemeente Beesel hier geen doorslaggevende invloed op heeft, maar we willen wel dit signaal afgeven.

Bijlagen

Bijlage 1. Verzoek Enexis tot versterking eigen vermogen.

Bijlage A. Achtergrondinformatie Enexis.

Bijlage B1. Aandeelhouderslening overeenkomst

Bijlage B2. Uitleg Hybride converteerbare aandeelhouderslening

Bijlage C. Mededeling voorgenomen Collegebesluit.

Letter of Comfort / Proces Beschrijving – Converteerbare hybride aandeelhouderslening Enexis